

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

Norsk	Sámegillii	kommentára, molssa-evtt. jorgalus
LYD	JIETNA	
blåseinstrument	bossunčuojanas	MT
bølgelengde	bárroguhkkodat	
dynamisk mikrofon	dynámalaš mikrofovdna	
dyp tone	vuollegis čuodja	vuollin nuohttaskálás
forsterker	jietnagievrudeadđi	MT NS: gievruđat kaiutin/kovaääninen =skájan
frekvens	dávjodat	
horn	dorve	SS, SD, musihkkačuojanas(KN)
høy tone	alla čuodja	badjin nuohttaskálás
isolere	erret	NS Risten.no maiddái: isoleret IMO maiddái: guđjet
klarinet	klarineahtta	MT
kondensatormikrofon	kondensáhtormikrofovdna	
konkylie	riipogohti	BM: stort sneglehus stuorra riipogohti
langbølge	miehtebárru	
likespenning	dássegealdu	IMO: likestrøm = dásseávdnji
lydmikser	jietnateknihkkár	
lydspor	jietnaráidu	
lydstyrke	jietnagivrodad	BBB
miksebord	jietnabeavdi	
munnhule	njálbmeguovdnji	NS Egil Utsi: Anatomii
munnstykke	bosonnjálbmi	(bossunčuojanasas)
roper	čurvvon	
saksofon	saksofovdna	MT
slaginstrument	dearpančuojanas	MT
software	dihtorprográmma	
spenning	gealdu	NS
spole	buolla	SD
stol	suotnačielgi, streangačielgi	gitára oassi, su. talla
strenginstrumenter	suotnačuojanas, strengacuojanas	MT
tonehøyde	čuodjaallodat	BBB
trombone	trombovdna	MT, synonyma báson
trompet	trumpehta	MT, SS
tuba	tuba	MT čuojaiduhttima dáfus vuolimus veaikeboson
tversbølge	doaresbárru	
vakuum	vakuma/vakuma	
LYS	ČUOVGA	

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

absorbere	njammát	
additiv	additiiva	Til forskjell fra subtraktiv fargeblanding begynner additiv fargeblanding med fravær av lys (svart). Lys med ulike bølgelengder sendes ut i ulike grader av intensitet og oppfattes av øyet som farger. Det er dette som skaper inntrykket av farger på f.eks. en TV-skjerm.
antosyanin	antosyaniidna	sarrida ivdneávnna, mii doaibmá antioksidántan su. antosyani
blits	šleadgganas	šleadgga (IMO) kamera lassičuovga, su. salama
bølgelengde	bárroguhkkodat	
collage	kolláša	
etterstær	maŋgesmáiti	NS: stær = smáiti
fargeblind	ivdnečalmmeheapme	
fargeblindhet	ivdnečalmmehisvuohta	
fargemikser	ivdnemiksár	
fasettøye	suokkačalbmi	(hos insekter) Wikipedia.no: Fasettøyet består av mange enkelt øyne (ommatidier) samlet i ett «stort øye». Hvert slikt enkelt øye er sekskantet. Hvert fasettøye kan inneholde fra noen få til oppimot 30 000 små sekskantete fasetter. su. verkkosilmä
fokus	fokus	SS/IMO: boaldinčuokkis
fokusinnstilling	fokummuden	
foton	fotona	BM: strålingsatom
innfallslodd	doaressárggis	BM: fys. linje som står vinkelrett på en reflekterende el. brytende flate der en stråle treffer den. Matematikkas geavah.: normála (vektor mii lea njuolgočiegaid (linjá ektui)
innfallsvinkel (I)	boahtinčiehkka (B)	
innfatning	čalbmelásiidbirrasat/ čalbmeglásaidbirrasat	su. kehys
intensitet	intensitehta	NS: árja
karotenoid	karotenoiida	oránša pigmeanta mii dárbbášuvvo fotosyntesas su. karotenoidi
kondensator	kondensáhtor	
konkav linse	čohkkenlinsa	IMO su. kupera / kokoava (linssi)
konveks linse	biđgenlinsa	IMO

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

korkeik	goarkaháika/gorkaáika	gorkaáika
kritt	kriihta/ krihtta	
langsyt	guhkásoaidni	IMO: guhkkinoaidni SS: guhkásoaidnil
langsynthet	guhkásoaidnu	
laser	láser	
lavenergipære	vuollegisenergijapeara	
lukkertid	čuvgenáigi	
lukkeråpning	čuvgenráigi	IMO: lukker = giddejeaddji (govvenapparáhta oassi)
lysildeapparat	čuovgagovvačájeheaddji, diaprojektor/diaprošektor	NS: diaprojektor (lysildeapparat)
lysbrytning	čuovgadoadju	IMO NS: čuoavgadoadju
lyskaster	čuovgabálkkon	NS
lysstoffrør	čuovgabohcci	
morospeil	bodnjispeajal	
mumie	mumia	SS
netthinne	fierbmecuozza	NS/IMO maiddái: gođucuozza
nærsynt	lahkaoaidni	
nærsynthet	lahkaoaidnu	
objektiv	objektiiva	
okular	okulára	
oscillator	sparaiddahti, syn:oscilláhtor	su. värähtelijä
overflate	olggoš	
partikkel	partihkkal	NS
pigment	pigmeanta	
preparat	preparáhta	
refleksjonsvinkel (R)	reflekšuvdnačiehka (R)	
skanner	skánnár	apparat som digitaliserer et fysisk bilde su. kuvanlukija (=govvalohkki) / skanneri
spektrum	girju/ spektrum	NS
sprettestråler	báhccansuotnjarat	Når lysstråler treffer saker og ting rundt oss blir de ofte reflekterte, det vil si at de spretter tilbake som gummiballer. Og når en slik sprettestråle tilfeldigvis treffer øyet ditt på returen gjør det at du kan se tingen den spratt ut fra.
stativfot	statiivajuolgi	
stav (synscelle i øyet)	seavdnjatsealla	IMO
stift	nástá	SS NS: stikta
spjeld	belle	oassi laser-apparáhta siste BM: avstengnings- og reguleringsventil (i motor)
subtraktiv	subtraktiiva	Wikipedia.no: <i>Subtraktiv fargeblanding</i> forklarer

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

		hvordan fargenyanser oppstår når vi betrakter overflater som inneholder pigmenter som absorberer noen bølgelengder av synlig lys og reflekterer andre.
sugekopp	njammangohppa/-gohppu	su. imukuppi
svingning	sparaideapmi	NS BBB: geillodit (mohkohallat)
sylinder	sylinddar	MS: gierdoguppol
synsbedrag	čálmmegeaidu, oainnu fillen	optihkalaš illušuvdna, mii fille oaidnináiccu su. optinen harha ”Du vuoigŋašat geahččalit álo áddet govaid, mat bohtet du čálmmiin. Muhtumin vuoigŋašat áddejit boastut dan, maid oainnát. Dan gohčodit oainnu fillemin (synsbedrag). Leat ráhkaduvvon ollu govvosat mat dan láhkai ”dájuhit” du vuoigŋašiid oaidninguovddáža.”
tapp (synscelle i øyet)	čuovgasealla	IMO
trekkpapir	njammibábir	
vaid	indigošaddu	BM: toárig <u>plante</u> i korsblomstfamilien, før brukt til blåfarging av garn og tøy la: Isatis tinctoria su. Värimorsinko ru. vejde
vannløselige	čáhcaíluvvi	
KROPPEN MIN	MU GORUT	
avleiring	njoađvu (s.), Njoađvut (v.)	SS kerrostuma = gearddádat, geardi NS avleiret = geardásaš
blindtarmvedheng	obbalággá	NS
blodårevegg	varrasuonaid siskkobeali	SSS
celle	sealla	NS
falske stemmebånd	fálska jietnabaksamat	
fettvev	buoidegođus	su. rasvakudos
finfordelt	fidnát juohkásan	
fordøyelse	suolbmudeapmi (biebmosuddadeapmi)	(risten.no) SS biebmosuddadeapmi, biebmosuolbmudeapmi
forjekselse	ovdamáttabátni	NS: máttabátni = jekselse
forsvarsmekanisme	suodjalanmekanisma/ várjalanmekanisma	
galleblære	sáhpperáhkku	IMO risten.no: sáhppi SS sáhppi = su. sappi (=dá. galle) ja sáhpperáhkku = su. sappirakko (dá. galleblære)

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

gåsehud	čuumárástit	
hjeriteinfarkt	váibmohávvi	NS
hjørnetenner	čalbmebáttni/čiehkabáttni	čálán dušše ealliin BM = tann mellom fortennene og jekslene
hårsekk	vuoktadohppa	su. hiustuppi (=vuoktadohppa)
ising (i tennene)	galmmistit (bániin)	
kolestrål	kolesterola	(risten.no)
kostsirkel	biebmogierdu	gierdu, mii čájeha man ollu guđege borramuššlájaid berre borrat, vai dearvvašlaččat borašii
krone	kruvdna/bátnegiera	báni oassi
luktesans	haksu	NS: haksu, haksin IMO sans = dovdda SS sans = áicu
Magesaft, magesyre	čoavjesuvri/-sivra	NS syre = sivra
magesekk	čoavji/ čoavjeseahkka	SS
nerve	nearva/ dovdansuotna	IMO NS nearva, dovdosuotna
næringsstoff	biepmusávnas	IM
risiko	riska	risten.no
ryggmarg	čielgeađa	risten.no
rynke	nárvi	NS
smak (sans)	máistu	su. makuaisti
smak	máhku/smáhkka	IMO:dat maid mii dovdat. su. maku Risten.no: máistu
smaksområder	máistosajit	sajit njuokčamis, mat dovdet (máistet) máguidd
talgkjertel	buoideráksá	NS
tykktarm	gassačoalli	risten.no
sans	dovdda, áicu	risten.no NS, SS: áicu
syklus	birrajohtu	risten.no
spiserør	čotta	NS
stivelse	stirdi	NS: stearkalas, stirdi
svelg	njiellu	IMO NS: njiellu, čottaráigi
svettehull	bivastatráiggáš	
svettekjertel	bivastatráksá	NS
synsnerve	oaidnonearva	IMO

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

tannkjøtt	alŋŋis (alŋját)/ bátneoažži	NS syn., aldna
tarmtotter	čoallenámit	NS, syn. Návat
tarmvegg	čoallesiskkobealli	
tolvfingertarm	civzzačoalli	NS
tynntarm	seakkačoalli	seakkačoalli olbmos, callis fas leat sáhppásat
virus	virus	SS
VÆR- SKYER	DÁLKI-BALVVAT	
animasjon	animašuvdna	
buklesky	guhpageardebalva	lat. stratocumulus su. kumpukerrospilvi IMO: stratocumulus = váldobalvasorta; oaidnit dego stuora ullospáppat/ullofierat (cumulus = guhpa, stratus = mii duolbbaga) 
bygesky	oaktebalva	IMO, syn. čáhcebalva lat. cumulonimbus (balvasorta, man balvvat leat duolbasat vuolil, allanit bajás, čáhppadat, luitet čáhccás ovttiid, sihke vuollin ja badjin troposfearas) WI: en type sky som kan bli svært høy, og medføre både tordenvær og annet dårlig vær. Skyene kan oppstå hver for seg, i grupper eller langs kaldfronter i bygelinjer.

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

		
		su. kuuropilvi, ukkospilvi
damp	lievla	NS
delvis skyet	belohahkii balváí	DT
fenomen	íđa	OS, maiddái: fenomena
fjærsky	dolgebalva, balvagaccat, bieggagaccat	lat. Cirrus. su. Untuvapilvi
		
fuktighetsmåler	lávttadasmihhtár	su. kosteusmittari
gløtt (av sol)	gaskkohagaid (beaivvádat)	DT
grad	gráda	NS maiddái ceahkki, ráđđa, gráda, gráhta
grunnvann	eanančáhci	NS SS: vuodđočáhci su. pohjavesi
hagl	čuoŕpmas	NS
haugsky	fiertobalva	IMO: boalstarat, cumulusboalstarat lat. cumulus Boalstarat leat duolbasat vuolil, sihke vuollin ja badjin troposfearas, fiertubalvvat

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

		
		su. kumpupilvi
høytrykk	alladeatta	IMO, maiddái alladeatta
instrument	instrumeanta	ráhkanus, apparáhtta
iskrystall	jieknakristálla	SS. kide = kristálla su. jääkide
klarvær	jalahas, jealahas	SD
kretsløp	birrajohtu	IMO, syn. jodaldat NS: birrajohtu, birrajohtin, lotnašuvvan, gierdogeava
lagskyer	geardebalvvat	IMO lat. altostratus Okta logi balvasorttas, vilgeslágan suokka badjin troposfearas.
		
lavtrykk	vuollegisdeatta	NS, maiddái vuolleddeatta, vuollegisdeatta
lettskyet	njoaddejalahas, -jealahas	DT
lufttrykk	áibmodeatta	NS, syn. Áibmodeatta
lynregistrator	álddagasregistráhtor	su. salamoinnin ilmaisin, salamapaikannin
makrellsky	čuopmabalva	lat. altocumulus eang. mackerel sky WI: en variasjon av altocumulusskyer og har fått navnet sitt fordi de ser ut som skinnet på en makrellfisk . Som med altocumulusskyer blir makrellskyene dannet ved at store, fuktige

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

		luftmasser, som regel i forbindelse med en front, blir hevet og kondenserer. I tillegg er det instabilitet som lagar de små skydottene som skylaget består av. 
meteogram	meteográmma	
meteorologi	meteorologiiija	syn. dálkedieda BM: lære om atmosfæren, klima og luften; værvarsling
meteorolog	meteorologa	IMO BM: person som er utdannet i (og arbeider med) meteorologi su. ilmatieteilijä (dálkediehtaga áššedovdi)
målestasjon	mihtidanstašuvdna	
nedbør	njuoskkadat/gahčču	NS Wikipedia.no: Nedbør er en meteorologisk betegnelse for vann som treffer jordens overflate, (regn, snø, sludd, hagl) su. sadanta, sademäärä
nedbørmåler	njuoskkádatmihttar/ gahččomihttar	su. Sademittari. Arvemihhttar
nedbørskylag	arvebalva	IMO, maddái luopmabalva lat. nimbostratus
oljeplattform	oljobohkánlávdi	
oppdrift	loktananfápmu	IMO BM: fys. summen av trykkrefter som virker mot overflaten av et legeme når det er helt el. delvis nedsenket i væske el. gass su. noste

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

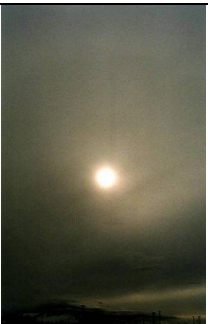
Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

Perlemorsky	silkebalva	WI: Perlemorskyer eller polarstratosfæriske skyer er skyer som blir dannet om vinteren i stratosfæren i høyder på 15000 til 30000 m, og ligger dermed dobbelt så høyt som cirrusskyer i troposfæren. su. Helmiäispilvi eli polaarinen stratosfäärilpilvi (engl. Polar Stratospheric Cloud, PSC 
regnbyge	arveoakti	DT
rukleskyer	roamšebalva	lat. Altocumulus. su. Hahtuvapilvi WI: Altocumulus eller rukleskyer er en skytype bygd opp av lag eller flak av kuleformede skydotter eller ruller. Hvert enkelt element er større og mørkere enn elementene i cirrocumulus, men mindre enn dem i stratocumulus. Skyene hører til klassen mellomhøye skyer, og blir dannet mellom 2000 og 5500 meters høyde.
skyet	obbadálki, balváí	DT
skyhøyde	balvaallodat	
sluddbyge	šlahtteoakti	DT
slørsky	suokkabalva	lat. cirrostratus IMO: cirrocumulus, bajimusbalvvat (váldobalvasorta badjin troposfearas, oaidnit dego unna dihkkožat mat bárustit) WI: Cirrostratus skyer eller slørskyer består av iskrystaller. Su.harsopilvi

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

		
snø	muohta, muohti, borga	DT
snøbyge	muohtaoakti	DT
snødybdemåler	muohtamihttár	
snøkrystall	muohtačalbmi	
sol	beaivvádat	DT
torden	baján	DT
tyngdekraft	lossodatfápmu	IMO NS: gravitašuvdna
tåke	skoaddu, ciehka (havskodde), mierká, murku (om vinteren)	DT
tåkesky	skoaddobalva/ mierkábalva	IMO: mierkábalva syn. stratussky su. Sumupilvi 
underkjøle	čodđut (v.) čodđalas (s.)	avkjøle væske tilunder normalt frysepunkt uten at den går over i fast form (balvvain goaikkanasat sáhttet leat ”underkjølt”, leat vuollil jiekŋunčuoggá, muhto eai liikká galbmo, go dain váilu jiekŋunguovddáš. Easkka go goaikkanasat gahččet ja deivet masanu, de čodđu) su. alijäähtyä
vanndråpe	čáhcegoaikkanas	NS
vindstyrke	bieggagarasvuohta	
værballong	dálkebalonŋa	
værkart	dálkekárta	
værobservatør	dálkedárku	risten.no: observatør = dárku, dárkojeaddji
værradar	dálkerádar	
værsatellitt	dálkesatellihtta	

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

værsituasjon	dálkedilli	
værstasjon	dálkestašuvdna	
værsymbol	dálkesymbola	
yr	savda	
DEN VIDE VERDEN-DYR/INSEKTER	VIIDDIS MÁILMBI – EALLIT/ DIVRRIT	
agamer	agáma(ol.) – Agámat (pl)	Agamidae su. agamat
amøbe	ameba	IMO: amoba látiinnagillii: Amoeba (daddjojuvvo: ”ameba”), eanaš eará gielain ameba
belteøgle	boagánlakkis	Cordylidae su. vyölistkot
blindøgle	čálmmehislakkis	Dibamidae su. sokkoliskot
finnefotøgle	veaksejuolgelakkis	Pygopodidae su. eväjalkaliskot
firfirsle	steažžalakkis	NS
fiskeøgle	guolleslakkis	Ichthyopterygia sogahuvvon njoammuealli su. kalalisko
gekko	gekko	Gekkonidae, su. gekot
giftøgle	mirkolakkis	Helodermatidae su. myrkkyliskot
kameleon	kameleona	Chamaeleontidae su. kameleontit
krokodille	krokodilla	SS NS <i>krokodilla</i>
leguan (nubbi namma: iguane)	leguána	Iguanidae su. leguaanit
nattape	idjaábegáhttu	eang. night monkey
nattøgler	idjalakkis	Xantusiidae su. yöliskot
ormeøgle	gearpmašlakkis	Amphisbaenidae. su. matoliskot ru. masködlor, amfisbenider
reptil, krypdyr	njoamohas	IMO NS: <i>njoammu, njoammospire, njomon</i> SS: <i>njoammuealli, njomon</i>
salamander, haleamfibie	seaibelakkis	IMO, maiddái čáhcelakkis.lat. <i>Caudata</i> tai <i>Urodela</i> su. salamanteri, pyrstösammakko Fuom. čáhcelakkis (<i>Triturus vulgaris</i>) lea dušše okta seaibecubbuin. Čáhcelakkis ii leat rievtti mielde lakkis, gullá seaibecubbuid láhkai rihcceelliide (Amphibia)
sankthansorm (lysбилle)	čuovgigobbá	su. Kiiltomato. Lysбилle (<i>Lampyrus noctiluca</i>): билle i

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

		familien lysbiller som kan sende ut et eget produsert, intenst gulgrønt lys.
skink	skiŋka	lat. Scincidae su. skinkit
skrekkøgle	hirkmalakkis	Dinosauria sogahuvvon njoammuealli su. hirmuliskot, dinosaurukset
standfugl	báikeloddi/orruloddi	NS
stokkmaur	muorragotka	<i>Camponotus</i> (släkte av maur, lever i stalker eller tykke greiner av bartrær) ru. hästmyra su. hevosmuurahainen eng. carpenter ant
stålorm	veaikegearpmaš	Anguidae su. vaskitsat vaskitsa (<i>Anguis fragilis</i>), nubbi namahus: vaskikäärme ru. kopparödla Familien er kjent for sine lemmeløse arter, selv om de fleste artene faktisk har ben. Dessuten har noen av artene bare bakben. Et kjennetegn på familien er beinplatene som ligger under skjellene. På siden av kroppen, mellom rygg- og bukskjellene, går det ofte en langsgående hudfold.
svaneøgle	njukčalakkis	Svaneøglene (Plesiosauroidea) er en utdødd krypdyrgruppe som var nært knyttet til vann. su. joutsenliskot
tejue	tejua	Teiidae su. teijuliskot
varan	varána	Varanidae su. varaanit
vaskebjørn	bassanguovža	
vortebiter	spártogáški	su. Hepokatti. lat. <i>Tettigoniidae</i> Wikipedia.se: Vårtbitarna liknar gräshoppor men har betydligt längre antenner . Stor vårtbitare, <i>Decticus verrucivorus</i> (där <i>verrucivorus</i> betyder 'den som äter vårtor'), har en längd av 25 - 45 mm och fick detta namn av Linné sedan han uppmärksammat att allmogen på Gotland använde den till att ta bort vårtor med. Wikipedia.fi: Käsiteläessä ne voivat purra varsin kipeästi. (sähttet gáskkestit nu ahte bávvččaga albmáláhkai)

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

xenosaurus	xenosaurus	xenosauridae kyhmyliskot http://en.wikipedia.org/wiki/Xenosauridae
øgle	lakkis (kontráktasátni: akk./gen. Laggá)	SS lisko=lakkis lat. Sauria
ørelause varaner	bealjehisvarána	
DEN VIDE VERDEN – NATUREN	VIIDDIS MÁILBMI - LUONDU	
alpin	alpiidna	BM: 1) som gjelder området over bjørkeskoggrensen, høyfjells-
biome	bioma	syn. eallinsearvvuš (SS: yhteisö = searvvuš) su. biomi, eloyhteisö WI: Biomer brukes i plantegeografien og i økologien om større regionale ansamlinger av organismer som lever i samsvar med tilhørende miljøbetingelser. Biomer kan omtales som hoved økosystemer på jorda, og til sammen danner de biosfæren .
eksos	eksosa, bázahussuovva (biilasuovva)	(risten.no) NS: bázahussuovva
fyr	čuovgatoardna	SS
gresslette (savanne)	rásseguolbba/- guolbba~guolban	Leat njealjelágan rásseduolbadasat, main leat sierra namahusat sierra máilmmiosiin 1. Afrihkás: savánna 2. Davvi-Amerihkás: preria 3. Máttá-Amerihkás: pampas 4. Ásias: steahppa (ájoeana)
klorofyll	klorofylla	IMO, syn.: lastaruonas
nordlig barskog	davvegoahccevuovdi	vai: davveguovlluid goahccevuovdi (=taiga)
pampas	pampa	su. pampa
prærien	prearia	su. preeria
regntid	arveáigodat	
saltørken	sálteáhpi	
savanne	savánna	su. savanni
steppe	steahppa	SS: maiddái ádjoeana NS: sádga ~ sádgi, situáhpi su. aro
taiga	táigá	
temperert skog	liehmoguovlluid vuovdi	BM: temperert klima = klima med skiftende

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

		vær og markerte årstider, mots tropisk klima
tropisk skog	tropalaš vuovdi	
tundra	duottar	
tørketid	goikeáigodat	
vendesirkel	jorggáldatgierdu	SS (kääntöpiiri) NS: vendekrets
DEN VIDE VERDEN - PLANTER	VIIDDIS MÁILBMI - ŠATTUT	
alm	jálvi	IMO
blåklukke	biellorássi	SN, NS
lerk	lastaguossa	SS su. lehtikuusi
lønn	váđir	IMO, ŠN
vanilje	vanillja	SS IMO: vanillja

GOVVAVUORKÁ

Norsk	Samisk	Kommentárat
bakhode	niehkki	
håndalfabet	giehtaalfabehta	
kaleidoskop	kaleidoskohpa	

Gáldut:

BBB = *Bárru, báhtter ja bissovašvuotta*, Landbruksforlaget

BM = *Bokmålsordboka*

DT = Piera Jovnna Jernsletten: *Dálkesánit*. Almmustahtekeahtes tearbmalistu.

IMO = Inger-marie A. Oskal: *Sámegiell-dárogiel Dárogiel-sámegiell govasátnegirji*.

Landbruksforlaget

MS = *Matematihkkeasánit*, Oahpahasossodat 2004

MT = *Musihkkatearpmat*, Suoma Sámediggi (almmustahtekeahtes giehtačálus)

MVL = *Mu vuosttaš leksikon*

NS = Kåven ja earát: *Norsk-samisk ordbok*, Davvi Girji

SN = Kåven ja earát: *Samisk-norsk ordbok*, Davvi Girji

OS = Oahppoplánasánit, almmustahtekeahtes listu, Oahpahasossodat.

R = www.risten.no

SD = Kåven & al. 2002: *Sámi-dáru sátnegirji*. Davvi Girji.

SO = Sámeradio ođđasat, dálkediedáhusat.

SS = Sammallahiti, Pekka: *Sámi-suoma-sámi sátnegirji*. Girjegiisá

Syklus / Birrajohtu – 5.- 7. ceahki luonddufága oahpponeavvu tearbmalistu

Listtu lea ráhkadan ABC-company. Lista er laget av ABC-Company-

Listtu lea dohkkehuvvon Sámi giellalávdegotti 2009:s. Godkjent i Samisk språknemnd i 2009.

SSS = *Suonjar, sohkar ja servvolašvuohta* (6. luohká luonddufágagirji), Landbruksforlaget)

ŠN = Aikio, Samuli 2005: *Šaddonamabusat*.

<http://www.calliidlagadus.org/samegillii/index.php?sladja=48&vuolitsladja=50>.

RS = Ruoktumet sátnegirjjáš

KN = Konrad Nielsen

JJ = Johan Jernsletten (sátnelistu)

FF = Frode Fjellheim (Juoigama vuodul)

EU = Egil Utsi

WI: Wikipedia.no

su. = suomagillii

ru. = ruotagillii

dá. = dárogillii

lat. = latínnagillii

eaŋ. = eaŋgasgillii

syn. = synonyma